

Osiedle Teatralne 34, 31-948 Kraków
tel.: 12 68 02 100, fax: 12 68 02 155
teatr@ludowy.pl www.ludowy.pl

duża scena

Kasa biletowa Dużej Sceny, Osiedle Teatralne 34
Czynna: wt-pt 13.00-18.00, sobota 15.00-18.00
Niedziela – 2 godz. przed spektaklem
Tel.: 12 68 02 116

Dyrektor: **Jacek Strama**
Zastępca dyrektora: **Dorota Groszek**
Przewodniczący Rady Artystycznej: **Jerzy Federowicz**
Sekretarz literacki: **Maria Klotzer**
Koordynacja pracy artystycznej: **Katarzyna Kolanowska**
Promocja i reklama: **Beata Strama, Jerzy Federowicz jr**
Kierownik Biura Obsługi Widza: **Jerzy Federowicz jr**
Kierownik sceny: **Zenon Maciak**
Oświetlenie: **Jan Krawczyk, Jarosław Leszczyński**
Akustyka: **Krzysztof Kłtyś**
Charakteryzacja: **Lidia Jargosz Poręba, Iwona Pilawska-Cyran**
Garderobiane: **Anna Kalemba, Anna Szulia, Barbara Piechówka**
Kierownik pracowni krawieckiej damskiej: **Danuta Szkarłat**
Kierownik pracowni krawieckiej męskiej: **Zofia Maj**
Prace tapicerskie: **Stanisław Kasprzyk**
Prace ślusarskie: **Edward Dyrda**
Redakcja programu: **Maria Klotzer**
Projekt graficzny: **mediadesign.com.pl**

Rysunki:
© ZALESKY'S

Podziękowania dla
Pani **Stanisławy Gzyl**
za podarowanie lalek do spektaklu

1 Tadeusz Andrzej Bonawentura Kościuszko herbu Roch III (1746-1817) - generał polski i amerykański, inżynier fortyfikator, brał udział w wojnie o niepodległość USA, wznicił antyrosyjskie powstanie w Rzeczypospolitej, Najwyższy Naczelnik Siły Zbrojnej Narodowej w insurrekcji 1794.

2 Sat-Okh (w języku shawnee - Długie Pióro), właśc. Stanisław Supłatowicz, (1920-2003) - żołnierz AK, pisarz, gawędziarz, artysta. Urodził się, jak sam twierdził, w „ukrytej wiosce” Indian w dorzeczu rzeki Mackenzie w Kanadzie. Był synem Polki, uciekinierki z Syberii, Stanisławy Supłatowicz, oraz Leoo-Karko-Ono-Ma (Wysokiego Orła) - Indianina, wojennego wodza plemienia Shawnee (Szawanezów, Szaunisów). Wychowywał się wśród Indian do 1936 roku. W 1937 przybył wraz z matką do Polski.

3 Helena Modrzejewska (1840-1909) - wybitna polska aktorka specjalizująca się w rolach szekspirowskich i tragicznych (rola tytułowa w *Marii Stuart* Juliusza Słowackiego). Propagatorka twórczości Williama Szekspira (zagrała między innymi Ofelię i Julię). Zaliczana była do najpiękniejszych kobiet epoki. Matka inżyniera i konstruktora

mostów **Rudolfa Modrzejewskiego** (Ralph Modjeskiego).

4 Henryk Adam Aleksander Pius Sienkiewicz herbu Oszyk, pseudonim Litwos (1846-1916) - polski nowelista, powieściopisarz i publicysta; laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury (1905) za całokształt twórczości, jeden z najpopularniejszych pisarzy polskich przełomu XIX i XX wieku.

W 1876 r. wraz z Heleną Modrzejewską oraz grupą znajomych wybrał się w podróż do USA. W Ameryce zatrzymał się dłużej w Kalifornii. Z tego okresu pochodzą *Listy z podróży do Ameryki*.

5 O. Leopold Moczygamba (1824-1891) - franciszkanin. Jako wysłannik papieski do Ameryki zakupił ziemię w hrabstwie Karnes, koło San Antonio i sprowadził grupę Górnoszlazaków, pochodzących z Płużnicy Wielkiej koło Strzelec Opolskich. W 1854 r. założył miejscowość Panna Maria w Teksasie oraz polskie Seminarium Św. Cyryla i Metodego w Detroit. Podczas swojego życia czynnie wspierał Słazaków i Polaków w północno-centralnych Stanach Zjednoczonych.

6 Rudolf Modrzejewski (1861-1940) - światowej sławy inżynier, budowniczy linii kolejowych i mostów. Pionier w budownictwie mostów wiszących. Zbudował prawie 40 mostów na największych rzekach Ameryki Północnej. Odegrał znaczącą rolę jako wychowawca następnych pokoleń amerykańskich konstruktorów i budowniczych mostów. Jego uczniem był m.in. twórca słynnego mostu Golden Gate w San Francisco - Joseph B. Strauss.

7 Kazimierz Michał Władysław Wiktor Pułaski herbu Ślepowron (ur. 1745 w Warszawie, zmarł z ran odniesionych w bitwie pod Savannah 11 października 1779) - jeden z dowódców i marszałek konfederacji barskiej, generał i bohater wojny o niepodległość USA. Nazywany „ojcem amerykańskiej kawalerii”. W 2009 roku amerykański kongres przyznał mu honorowe obywatelstwo USA.

Pyza*

za Wielką Wodą.

A. Górny, M. Klotzer

Opowieść inspirowana baśnią poetycką

Hanny Januszewskiej

Pyza na polskich drózkach

występują: **Martyna Malcharek** (gościnnie)

Krzysztof Górecki, Jacek Joniec, Jan Nosal,

Piotr Piecha, Jacek Wojciechowski

oraz **balet Krakowskiej Akademii Tańca**

reżyseria **Jerzy Fedorowicz**

scenografia i kostiumy **Elżbieta Krywsza**

choreografia **Monika Myśliwiec**

współpraca choreograficzna

Małgorzata Dorosiewicz-Witczak

Karolina Turecka

kierownictwo i opracowanie muzyczne

Jerzy Kluzowicz

opracowanie multimedialne

mediadesign

fotografie ze Stanów Zjednoczonych

Jacek Kociołek i Tomasz Reiter

koordynator produkcji

Adam Sochacki

inspicjent/sufler

Anita Wilczak-Leszczyńska

322 premiera **Teatru Ludowego**

Duża Scena 17 kwietnia 2010

Odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba w roku 1492 otworzyło nową epokę w historii ludzkości. Nastąpił czas zdobywczy i współzawodnictwa, w którym uczestniczyły czołowe potęgi tamtych czasów, przede wszystkim Hiszpania i Anglia. Po założonym w roku 1565 przez Hiszpanów mieście St. Augustine na Florydzie drugą osadą było angielskie Jamestown na terenie dzisiejszego stanu Wirginia.

Wydawało się, że nowopowstała osada nie przetrwa, kiedy na pomoc przyszła rozsądna decyzja jej nowego zarządcy, kapitana Johna Smitha. Dzięki interwencji u samego króla wydano zgodę na sprowadzenie do kolonii obcokrajowców – Holendrów, Niemców i Polaków.

1. października 1608 r. na pokładzie statku z zaopatrzeniem „Mary and Margaret” do Ameryki Północnej trafiło czterech pierwszych polskich osadników. Byli

to dwaj polscy szlachcice, Michał Łowicki z Londynu i Jan Bogdan z Kołomyi, oraz rzemieślnicy - dmuchacz szkła Zbigniew Stefański z Włocławka i Jan (Jur) Mata, który miał zajmować się wyrobem mydła. Kapitan Smith znał Rzeczpospolitą i jej mieszkańców. Poznał ich jako oddanych przyjaciół i ludzi umiejących nawiązać współpracę z innymi. Zapamiętał, jakim szcunkiem darzą pracę.

Polacy, którzy zastali kolonię w stanie upadku, w krótkim czasie postawili ją na nogi. Szybko zapewnili Jamestown świeżą wodę, budując pierwsze w Ameryce studnie. Zbudowali hutę szkła, która stała się pierwszą fabryką na terenie Ameryki Północnej, a ich produkty jako pierwsze w historii eksportowano do Europy pod szyldem „Made in America”. Oficjalne źródła amerykańskie uznały to wydarzenie za historyczny załazek przyszłej potęgi gospodarczej Stanów Zjednoczonych.

Kolejne fale polskiej emigracji miały miejsce w XIX i XX w. W czasach zaborów i walk narodowowyzwoleńczych Polacy szukali w Ameryce wolności i chleba.

Pyza Mazowiecka - bohaterka baśniowej, napisanej wierszem powieści Hanny Januszewskiej *Pyza na polskich drózkach* (1956). Popularna na Mazowszu okrągła kruska z mąki ziemniaczanej, zwana pyzą, pewnego dnia ożyła, skoczyła z łyżki i powędrowała przez Polskę. Wyczarował ją wiatr, a może stworzyła dziecięca wyobraźnia, bo właśnie dzieci pierwsze zauważyły przemianę kruski i zawołały: „Matulu, ta Pyza ma oczy!”. One też ubrały Pyzę w łowickie spódniczki, zawiązały jej czerwoną chusteczkę, włożyły buciki i wyprawiły na wędrowną.

Barbara Tylicka

Bohaterowie naszych książek.

Przewodnik po literaturze dla dzieci i młodzieży

Literatura, Warszawa 1999.

Pyza*

za Wielką Wodą

TEATR LUDOWY
duża scena